

Canadastraat, gemeente Zwijndrecht

Programma van Maatregelen

Auteur:

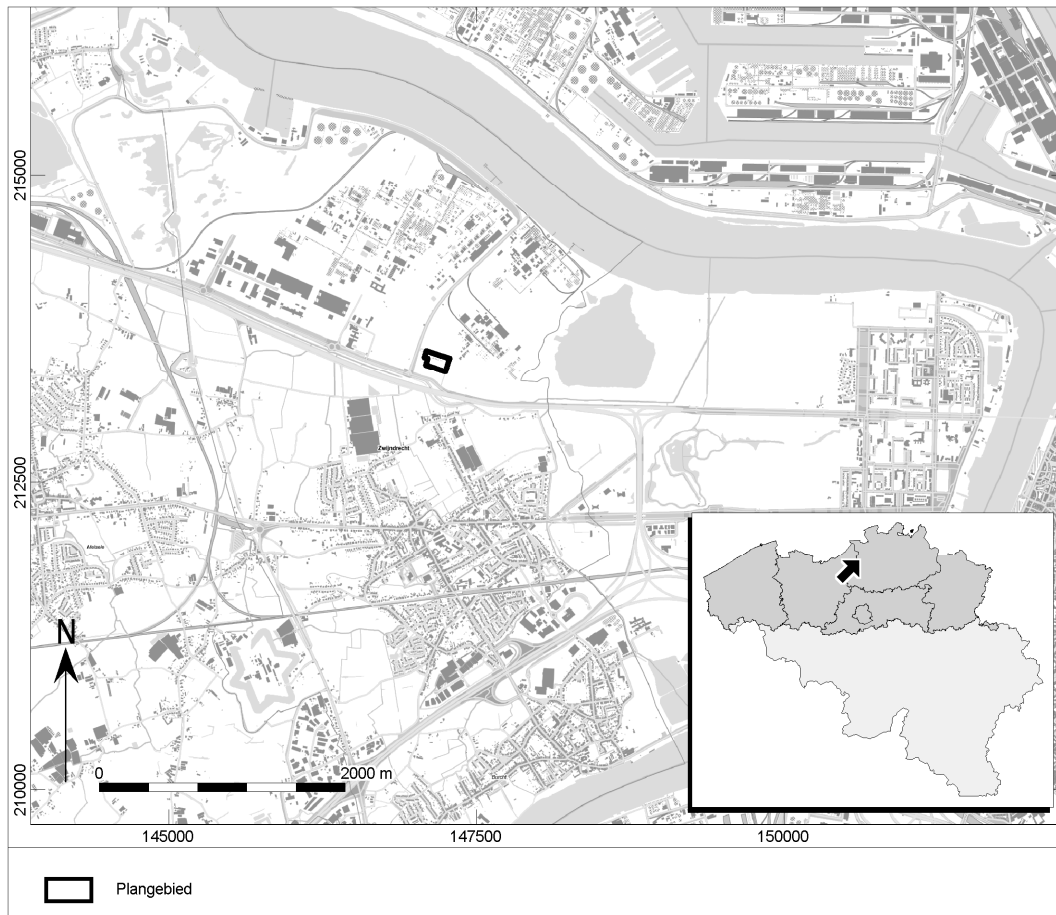
A. Schoups (veldwerkleider)

Autorisatie:

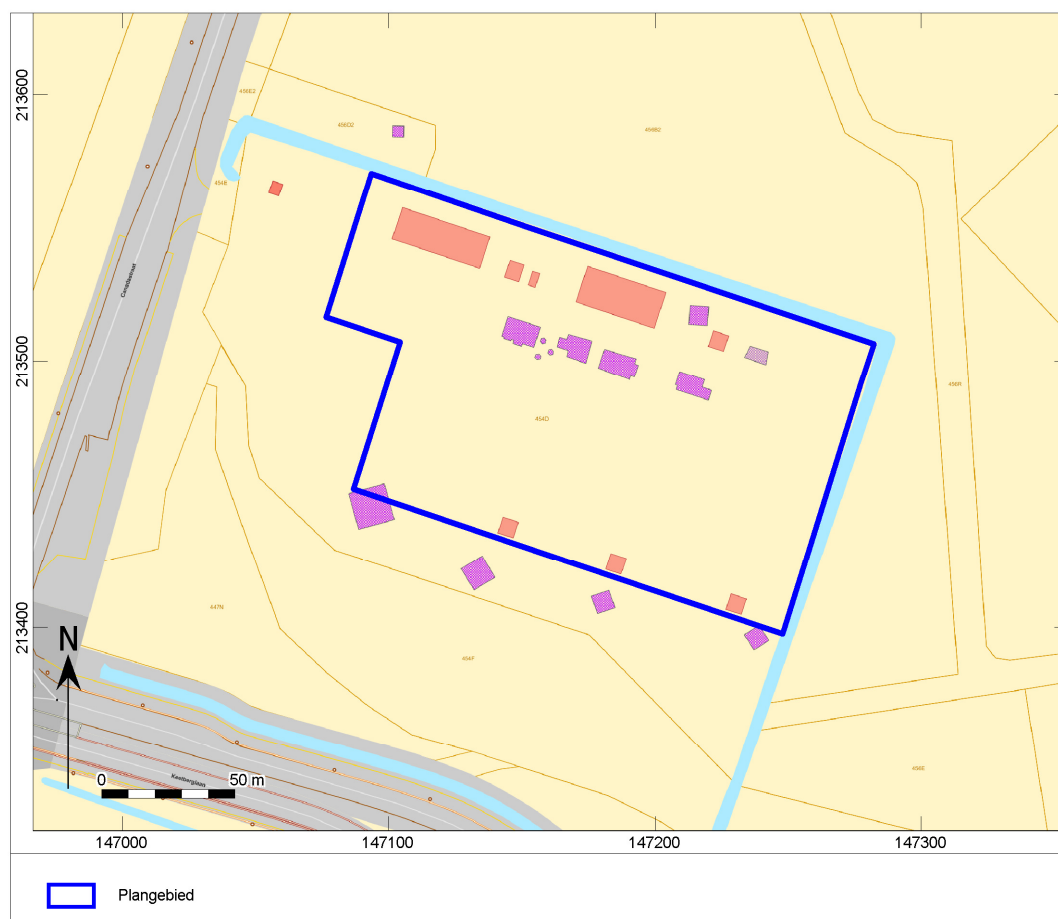
J.A.G. van Rooij (OE/ERK/Archeoloog/2017/00169)

1 Inleiding

In opdracht heeft Vlaams Erfgoed Centrum in maart een archeologienota opgesteld naar de archeologische waarde van de locatie Canadastraat te Zwijndrecht (afb. 1 en 2). De archeologienota bestaat uit een bureauonderzoek en is uitgevoerd naar aanleiding van de voorgenomen verbouwingswerken aan het Onderstation (150/36kv).

Afb. 1. Locatiekaart van het plangebied.

Afb. 2. Aanduiding van het uit te voeren archeologisch onderzoek op het plan van de bestaande toestand op het terrein.

2 Het vooronderzoek zonder of met ingreep in de bodem

2.1 Het uitgevoerde vooronderzoek

Er werd enkel een bureauonderzoek uitgevoerd voor dit plangebied. Het plangebied is gelegen in een zone waarvan de ondergrond is opgebouwd uit Tertiaire afzettingen van mariene oorsprong. De tertiaire laag werd volgens de Quartair geologische kaart mogelijk afgedekt door eolische, zandige afzettingen van het Weichseliaan (Laat-Pleistoceen). Deze afzettingen werden op hun beurt afgedekt en deels doorsneden door fluviatiele afzettingen uit het Holoceen en mogelijk het Tardiglaciaal (Laat-Weichseliaan). Vervolgens werden deze bedekt door getijdenafzettingen van het Holoceen. Deze Laat-Weichseliaan tot Vroeg-Holocene zandige afzettingen werden afgezet bij het ontstaan van de noordelijke afvloeiing van de Schelde langsheen het doorbraakdal van Hoboken. Gezien de ontstaansgeschiedenis van het dekzand (Weichseliaan) kunnen in het plangebied resten vanaf het Laat-Paleolithicum voorkomen. De archeologische resten uit het Paleolithicum en het Mesolithicum manifesteren zich echter als een spreiding van vondsten zonder sporenniveau. Resten uit deze perioden bevinden zich aan het oorspronkelijke maaiveld en manifesteren zich in de vorm van vuursteen en houtskoolconcentraties. Doordat de Holocene fluviatiele afzettingen zich echter in het dekzand schuurden, is de verwachting aan in situ archeologische resten gering.

De oudste vondsten die gekend zijn uit de omgeving zijn vondsten uit het Meso- en Neolithicum, op een afstand van ca. 3 km ten noordwesten van het plangebied. Deze site bevindt zich echter in een andere landschappelijk context dan het plangebied. De kans op het aantreffen van vondsten uit deze periodes wordt klein ingeschat, want er zou dan al sprake moeten zijn van een zandige opduiking in het landschap die in een later periode niet verstoord werd door de holocene afzettingen.

Uit de Metaaltijden zijn geen vondsten in of nabij het plangebied gekend. Deze worden hier ook niet verwacht omdat het gebied te veel onder invloed was van de rivier, getuige de Holocene afzettingen die in

die zone zijn afgezet, waardoor het gebied te nat was voor bewoning. Vondsten uit de Metaaltijden in het Waasland zijn wel gekend op de hoger gelegen zandige delen in het landschap gelinkt aan de Wase cuesta waar de rivier geen invloed had op het landschap.

Recentere vondsten dateren uit de Romeinse Tijd en zijn eveneens gelinkt aan de zandigere en hoger gelegen delen ten zuiden van het plangebied waar geen holocene afzettingen hebben plaatsgevonden. Naar het zuiden toe loopt het landschap op in de richting van de Wase Cuesta waar verschillende Romeinse nederzettingen gekend zijn. Binnen het plangebied is de verwachting dat ook nagenoeg onbestaande dat er vondsten uit de Romeinse Tijd zullen aangetroffen worden.

Uit het historische kaartmateriaal kan afgeleid worden dat het plangebied in gebruik was als akkerland en dit tot de aanleg van het bestaande onderstation. Er worden dus geen resten uit de Middeleeuwen of de Nieuwe Tijd binnen het plangebied verwacht.

Voor de aanleg van het onderstation werd het plangebied eerst afgegraven en vervolgens met zand opgespoten. Uit twee sonderingen, die in 2004 binnen het plangebied uitgevoerd werden, is gebleken dat de bodem in het plangebied tot ongeveer 3m onder het huidige maaiveld opgespoten werd. Daar komt nog eens bij dat op de hoogtekaart (afb. 9) zichtbaar is dat het plangebied ongeveer 2,5m lager gelegen is dan het omliggende gebied. De ondergrond is dus reeds dusdanig verstoord dat de geplande werken geen bijkomende verstoringen zullen veroorzaken.

2.2 Aan- of afwezigheid van archeologisch erfgoed

Het doel van de geplande werken is om het onderstation te Zwijndrecht te vernieuwen.

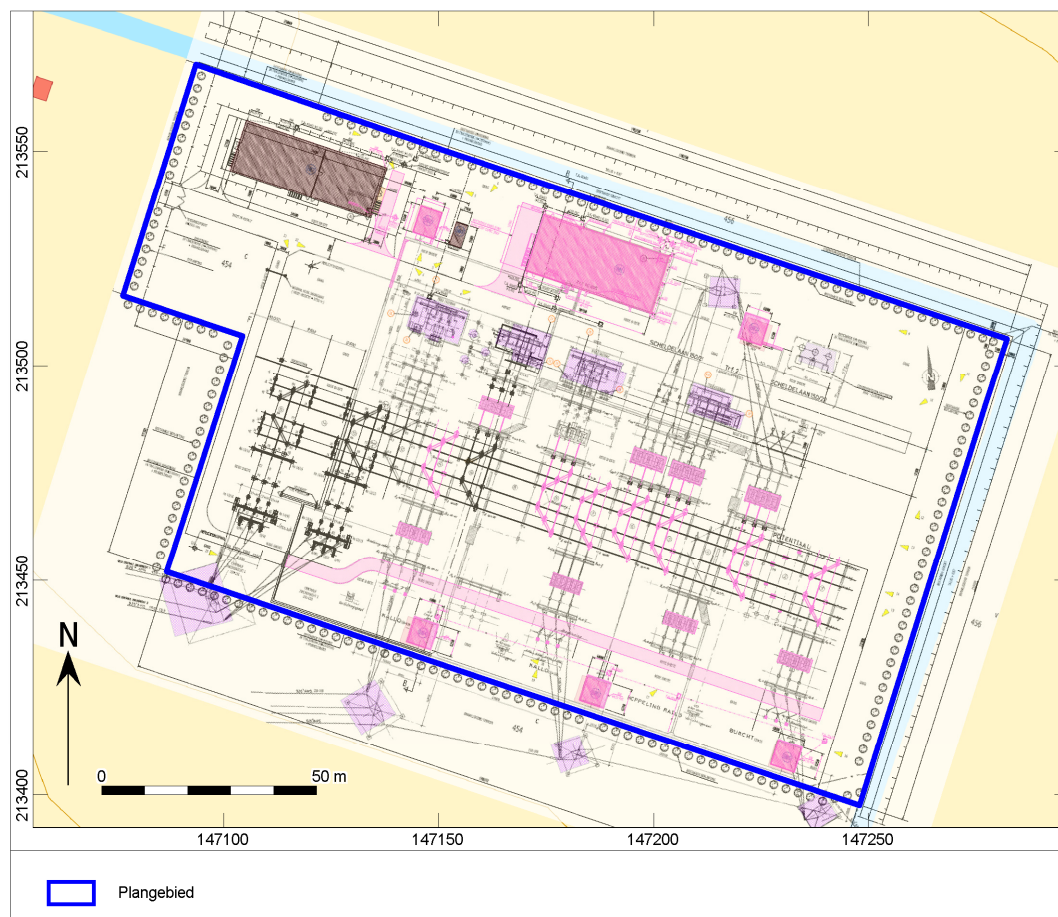
De oude, bestaande relaiszaal zal afgebroken worden, samen met vijf veldgebouwen. Op afbeelding 4 worden deze gebouwen in het donker roze weergegeven. Ook de overige roze constructies worden verwijderd. De bodemverstoring ter hoogte van deze gebouwen reikt tot ongeveer 1,5m diep.

De nieuwe relaiszaal, die in het noordwesten van het plangebied gelegen is, zal uitgebreid worden (afb. 4 en 5). Ter hoogte van de relaiszaal werd het gebied een extra 0,7m opgehoogd. De funderingen van dit gebouw reiken tot 0,8m diep. De funderingen van de uitbreiding zullen eveneens 0,8m diep reiken. Verder worden er ook drie nieuwe paalfunderingen geplaatst. De diepte hiervan dient echter nog berekend te worden. Door de uitbreidingswerken zal de toegangsweg, ten oosten van de relaiszaal verplaatst worden. De weg in het zuiden van het plangebied wordt vernieuwd en in het oosten wordt een nieuwe weg aangelegd. De bodem zal tot ongeveer 30cm –mv verstoord worden door de aanleg van de nieuwe weg.

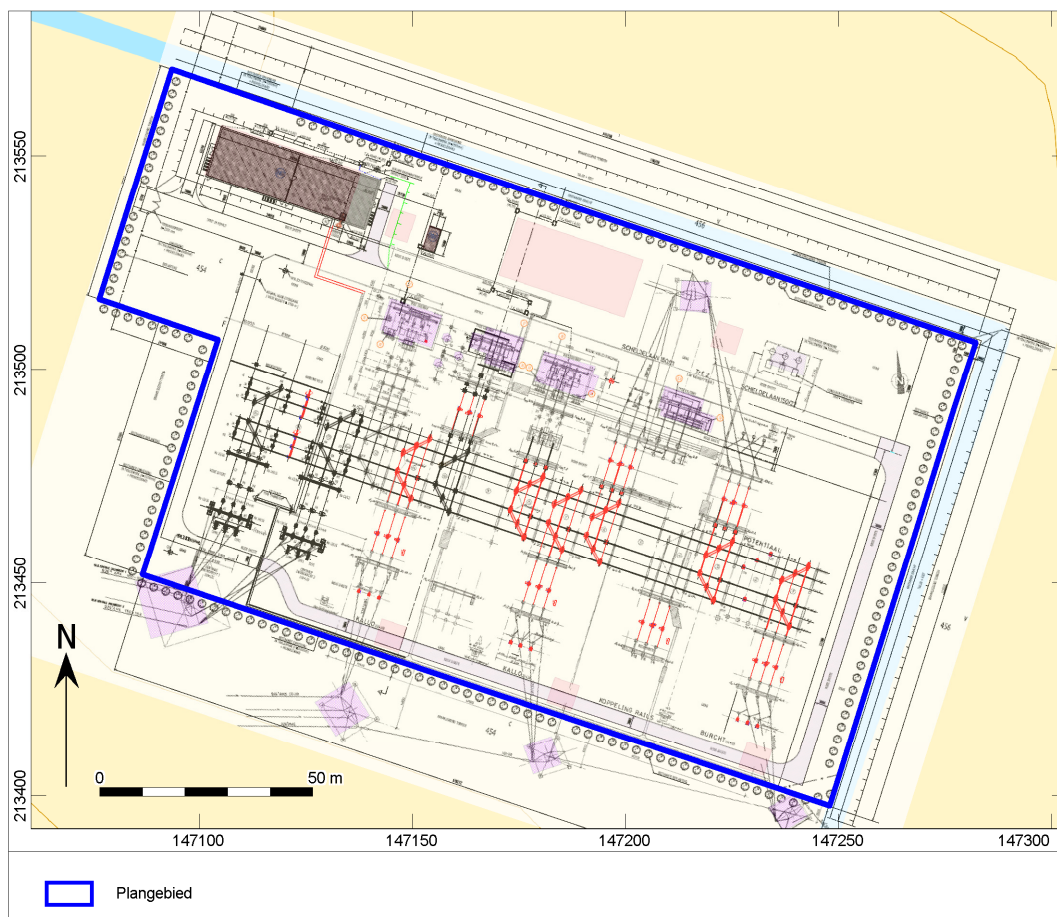
Er zullen nieuwe veldkasten aangelegd worden voor zes velden en het oude type vermogensschakelaar wordt vervangen (acht velden). Deze nieuwe installaties worden op afbeelding 5 in het rood aangegeven. De massieven van de vermogensschakelaars gaan tot ongeveer 1m diep. Aangezien het om vervangingen gaat worden er geen of amper bijkomende bodemverstoringen verwacht.

Buiten de omheining, aan de voorkant van het station, worden twee rijen grondbermen aangelegd om waterproblematiek te voorkomen.

Doordat het pakket opgespoten zand ongeveer 3m dik is en de geplande werken niet dieper dan 1,5m –mv zullen reiken, worden er geen bijkomende bodemverstoringen verwacht en worden er dus geen archeologische resten bedreigd.

Afb. 3. De bestaande toestand binnen het plangebied.

Afb. 4. De geplande toestand binnen het plangebied.

3 Advies op basis van de resultaten

Op basis van deze gegevens wordt door het Vlaams Erfgoed Centrum geen verder onderzoek geadviseerd. De geplande werkzaamheden vormen geen bedreiging voor het bodemarchief. Er hoeft geen programma van maatregelen te worden opgesteld.

Ondanks het advies tot vrijgeven van het terrein, blijven de bepalingen voor het melden van toevalsvondsten van kracht, conform artikel 5.4.1 van het Onroerenderfgoeddecreet. De civieltechnisch uitvoerder is verplicht eventuele toevalsvondsten binnen drie dagen na ontdekking te melden bij Onroerend Erfgoed.